

พระราชบัญญัติ

สมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๕

เป็นปีที่ ๒๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยสมาคมการค้า

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะ
รัฐสภา ดังต่อไปนี้

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
สมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎและข้อบังคับอื่นใน
ส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้ง
กับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สมาคมการค้า” หมายความว่า สถาบันที่บุคคลหลายคน
ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิสาหกิจจัดตั้งขึ้นเพื่อทำการส่งเสริมการ
ประกอบวิสาหกิจอันมิใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้แบ่งปัน
กัน

“ผู้ประกอบวิสาหกิจ” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบ
ธุรกิจทางการค้า อุตสาหกรรมหรือการเงิน และให้หมายความ
รวมถึงบุคคลซึ่งประกอบธุรกิจอื่นใดในทางเศรษฐกิจที่รัฐมนตรี
จะได้กำหนดในกฎกระทรวง

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนกลางสมาคมการค้า หรือนายทะเบียนสมาคมการค้าประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการรักษาราชการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่น เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๒

การจัดตั้งสมาคมการค้า

มาตรา ๖ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ห้ามมิให้ผู้ประกอบวิสาหกิจตกลงเข้ากันเพื่อทำการส่งเสริมการ

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕

ประกอบวิสาหกิจในรูปอื่นใดนอกจากเป็นสมาคมการค้าตามพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น

มาตรา ๓ ให้จัดตั้งสำนักงานกลางทะเบียนสมาคมการค้าขึ้นในกรมการค้าภายใน กระทรวงเศรษฐกิจ เพื่อควบคุมการออกใบอนุญาตและการจดทะเบียนสมาคมการค้าทั่วราชอาณาจักร และทำหน้าที่เป็นสำนักงานทะเบียนสมาคมการค้าประจำจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีด้วย

ในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ให้จัดตั้งสำนักงานทะเบียนสมาคมการค้าประจำจังหวัดขึ้นตรงต่อสำนักงานกลางทะเบียนสมาคมการค้า

ให้อธิบดีกรมการค้าภายในเป็นนายทะเบียนกลางสมาคมการค้า กับเป็นนายทะเบียนสมาคมการค้าประจำจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีด้วย และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีเป็นนายทะเบียนสมาคมการค้าประจำจังหวัด

มาตรา ๔ ห้ามมิให้ผู้ใดจัดตั้งสมาคมการค้า เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากนายทะเบียน

การตั้งสาขาสมาคมการค้าจะกระทำมิได้

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕

มาตรา ๘ การขออนุญาตนั้น ให้ผู้เริ่มก่อการจัดตั้งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนยื่นคำขอต่อนายทะเบียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขออนุญาต และได้สอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่าข้อบังคับไม่ขัดต่อกฎหมาย ไม่เป็นภัยต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศหรือต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และผู้เริ่มก่อการจัดตั้งเป็นผู้ซึ่งมีฐานะและความประพฤติดี ก็ให้นายทะเบียนส่งอนุญาตและออกใบอนุญาตสมาคมการค้าให้แก่ผู้ขอ แล้วจดทะเบียนสมาคมการค้าให้ด้วย

ถ้านายทะเบียนมีคำสั่งไม่อนุญาต ให้แจ้งคำสั่งเป็นหนังสือไปยังผู้ขออนุญาตโดยมิชักช้า ผู้ขออนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ โดยยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรี ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

การอนุญาตให้ตั้งสมาคมการค้าและการเลิกสมาคมการค้าให้นายทะเบียนกลางสมาคมการค้าประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๑ ให้สมาคมการค้าที่ได้รับใบอนุญาตและจดทะเบียนแล้วเป็นนิติบุคคล

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๘

มาตรา ๑๒ ถ้าใบอนุญาตสมาคมการค้าสูญหายหรือถูกทำลาย ให้สมาคมการค้ายื่นคำขอรับใบแทน

มาตรา ๑๓ สมาคมการค้าต้องมีข้อบังคับ และข้อบังคับนั้นอย่างน้อยต้องมีข้อความดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ
- (๒) วัตถุประสงค์
- (๓) ที่ตั้งสำนักงาน
- (๔) วิธีรับสมาชิกและให้สมาชิกออกจากสมาคมการค้า ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก
- (๕) การดำเนินกิจการของสมาคมการค้า การตั้ง การออกจากตำแหน่ง และการประชุมของกรรมการตลอดจนการประชุมใหญ่

ข้อบังคับของสมาคมการค้าต้องนำไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนพร้อมกับการยื่นคำขออนุญาตจัดตั้งสมาคมการค้า ก่อนออกใบอนุญาต ถ้านายทะเบียนเห็นสมควรจะสั่งให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับนั้นก็ได้

มาตรา ๑๔ สมาคมการค้าที่มีสมาชิกซึ่งมิได้มีสัญชาติไทย เกินกึ่งจำนวนของสมาชิกทั้งหมดจะจัดตั้งขึ้นและดำรงอยู่ได้ เฉพาะแต่ในจังหวัดพระนครหรือจังหวัดธนบุรีเท่านั้น

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕

มาตรา ๑๕ ชื่อของสมาคมการค้าต้องเป็นอักษรไทยแต่จะมีอักษรต่างประเทศกำกับไว้ท้ายหรือได้ชื่ออักษรไทยด้วยก็ได้ และจะใช้ชื่อได้แต่เฉพาะที่ปรากฏในข้อบังคับเท่านั้น ห้ามมิให้ใช้ข้อความ “แห่งประเทศไทย” หรือข้อความที่มีความหมายในทำนองเดียวกัน ประกอบเป็นชื่อของสมาคมการค้า

ให้สมาคมการค้าจัดให้มีป้ายชื่ออ่านได้ชัดเจนติดไว้ที่หน้าสำนักงาน

มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อที่มีอักษรไทยประกอบว่า “สมาคมการค้า” หรืออักษรต่างประเทศซึ่งแปลหรืออ่านว่า “สมาคมการค้า” ในดวงตรา บ้ายชื่อ จดหมาย ใบแจ้งความ หรือเอกสารอย่างอื่นเกี่ยวกับธุรกิจ โดยมีได้เป็นสมาคมการค้า เว้นแต่เป็นการใช้ในการขออนุญาตจัดตั้งสมาคมการค้า

มาตรา ๑๗ ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดๆ มาสอบถาม หรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการขออนุญาตจัดตั้งสมาคมการค้าได้

หมวด ๓

การดำเนินกิจการของสมาคมการค้า

มาตรา ๑๘ ให้สมาคมการค้ามีคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินกิจการของสมาคมการค้า และเป็นผู้แทนของสมาคมการค้า

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕

ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการน้ัคณะกรรมการ
จะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งคนใดหรือหลายคนทำการแทน
ก็ได้

มาตรา ๑๕ นอกจากการออกจากตำแหน่งกรรมการตาม
ข้อบังคับของสมาคมการค้าแล้ว ให้กรรมการสมาคมการค้า
ออกจากตำแหน่งเมื่อเป็นบุคคลล้มละลาย หรือเมื่อต้อง
คำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้ และไม่มี
สิทธิเป็นกรรมการสมาคมการค้าใด ๆ อีก เว้นแต่จะพ้นกำหนด
สามปีนับแต่ได้พ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายหรือนับแต่วัน
พ้นโทษ

มาตรา ๒๐ สมาชิกของสมาคมการค้ามีสิทธิขอตรวจสอบ
กิจการและทรัพย์สินของสมาคมการค้าได้ โดยยื่นคำขอเป็น
หนังสือต่อสมาคมการค้า

มาตรา ๒๑ สมาคมการค้าจะดำเนินกิจการได้แต่เฉพาะ
ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจประเภทที่อยู่ในวัตถุประสงค์
ที่ประสงค์

(๒) สนับสนุนและช่วยเหลือสมาชิก แก้ไขอุปสรรค
ข้อขัดข้องต่าง ๆ รวมทั้งเจรจาทำความตกลงกับบุคคลภายนอก

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕

เพื่อประโยชน์ร่วมกันในการประกอบวิสาหกิจประเภทที่อยู่ใน
 วัตถุประสงค์ สอดส่องและติดตามความเคลื่อนไหวของ
 ตลาดการค้าทั้งภายในและภายนอกประเทศเกี่ยวกับสินค้าที่
 สมาชิกประกอบวิสาหกิจ เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่การค้า
 การเงิน เศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ

(๓) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิสาหกิจประเภท
 ที่อยู่ในวัตถุประสงค์ แลกเปลี่ยนและเผยแพร่ความรู้ในทาง
 วิชาการ ตลอดจนข่าวสารการค้าอันเกี่ยวกับวิสาหกิจนั้น ๆ

(๔) ขอสิทธิหรือเอกสาร หรือขอทราบข้อความใด ๆ
 จากสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินวิสาหกิจประเภทที่อยู่ในวัตถุประสงค์
 ทั้งนี้ด้วยความยินยอมของสมาชิก

(๕) ส่งเสริมคุณภาพของสินค้าที่ผลิตหรือจำหน่ายโดย
 ผู้ประกอบวิสาหกิจที่เป็นสมาชิกให้เข้ามาตรฐาน ตลอดจนวิจัย
 และปรับปรุงวิธีการผลิตและการค้าให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

(๖) ร่วมมือกับรัฐบาลในการส่งเสริมการค้า อุตสาห-
 กรรม การเงิน หรือธุรกิจอื่นใดในทางเศรษฐกิจอันอยู่ในวัตถุประสงค์
 ที่ประสงค์

(๗) ส่งเสริมการผลิตเพื่อให้สินค้ามีปริมาณเพียงพอแก่
 ความต้องการของตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศ

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕

(๘) ทำความตกลงหรือวางระเบียบให้สมาชิกปฏิบัติ
หรืองดเว้นการปฏิบัติ เพื่อให้การประกอบวิสาหกิจประเภทที่
อยู่ในวัตถุประสงค์ได้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

(๙) ประนีประนอมข้อพิพาทระหว่างสมาชิกหรือระหว่าง
สมาชิกกับบุคคลภายนอกในการประกอบวิสาหกิจ

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้สมาคมการค้ากระทำการใด ๆ ดัง
ต่อไปนี้

(๑) ประกอบวิสาหกิจโดยสมาคมการค้ามันเอง หรือ
เข้าดำเนินการในการประกอบวิสาหกิจของสมาชิก หรือเข้ามี
ส่วน ถือหุ้น เป็นหุ้นส่วน หรือร่วมทุนในการประกอบวิสาหกิจ
กับบุคคลใด ๆ

(๒) ดำเนินการด้วยประการใด ๆ ในอันที่จะกดราคา
สินค้าหรือค่าบริการให้ตกต่ำเกินสมควรหรือทำให้สูงเกินสมควร
หรือทำให้เกิดปั่นป่วนเกี่ยวกับราคาสินค้าหรือค่าบริการ

(๓) ให้เงิน หรือให้กู้ยืมเงินแก่สมาชิกหรือบุคคลอื่นใด
เว้นแต่เป็นการให้เพื่อการกุศลสาธารณะ หรือตามหน้าที่ศีลธรรม
หรือตามควรแก่ธรรมาภิบาลในสังคม

(๔) ดำเนินการด้วยประการใด ๆ เพื่อเพิ่ม ลด หรือ
จำกัดปริมาณการผลิต ปริมาณสินค้าที่จำหน่ายหรือบริการอื่น

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕

และการดำเนินการดังกล่าวนี้เป็นผลเสียหายแก่ตลาดการค้าการเงิน ภายในหรือภายนอกประเทศ หรือเศรษฐกิจของประเทศ

(๕) ดำเนินการด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายการแข่งขันอันพึงมีตามปกติวิสัยของการประกอบวิสาหกิจ เว้นแต่จะเป็นการปฏิบัติตามนโยบายหรือระเบียบของทางราชการ

(๖) ดำเนินการด้วยประการใด ๆ อันอาจเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศ หรือต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๗) กีดกันหรือขัดขวางมิให้ผู้ใดซึ่งมีคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกได้ตามข้อบังคับของสมาคมการค้าเข้าเป็นสมาชิกหรือบังคับด้วยประการใด ๆ ให้เข้าเป็นสมาชิกโดยผู้นั้นไม่สมัครใจ หรือให้สมาชิกออกจากสมาคมการค้าโดยเจตนาอันไม่สุจริต หรือขัดต่อข้อบังคับของสมาคมการค้า

(๘) เปิดเผยแพร่สถิติ เอกสาร หรือข้อความอันเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนได้เสียโดยเฉพาะของสมาชิกผู้ใด เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากสมาชิกผู้นั้น

(๙) ให้ หรือยอมให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่กรรมการดำเนินการในหน้าที่ของกรรมการ

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้สมาคมการค้าแบ่งปันผลกำไรหรือ
รายได้ให้แก่สมาชิก หรือดำเนินการในทางการเมือง

หมวด ๔

การควบคุมสมาคมการค้า

มาตรา ๒๔ ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือ
ให้กรรมการหรือสมาชิกมาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของ
สมาคมการค้า หรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือ
รายงานการประชุมของสมาคมการค้าได้

มาตรา ๒๕ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้
นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบ
ในสำนักงานของสมาคมการค้าได้ในระหว่างเวลาทำงานของ
สมาคมการค้า

ในการปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่
แสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่
รัฐมนตรีกำหนด

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕

ในการปฏิบัติการของนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับอำนาจความสะดวกหรือช่วยเหลือตามสมควร หรือให้คำชี้แจงแก่นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่ขอร้อง

มาตรา ๒๖ ให้สมาคมการค้าจัดทำทะเบียนสมาชิกเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานของสมาคมการค้า และให้ส่งสำเนาทะเบียนสมาชิกนั้นแก่นายทะเบียนภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับใบอนุญาตและจดทะเบียนเป็นสมาคมการค้า ทะเบียนสมาชิกนั้นอย่างน้อยให้มีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและสัญชาติของสมาชิก
- (๒) ชื่อที่ใช้ในการประกอบวิสาหกิจและประเภทของวิสาหกิจ
- (๓) ที่ตั้งสำนักงานของสมาชิก
- (๔) วันที่เข้าเป็นสมาชิก

เมื่อมีการรับสมาชิกใหม่หรือมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับทะเบียนสมาชิก ให้สมาคมการค้าแจ้งการรับสมาชิกใหม่ หรือการเปลี่ยนแปลงนั้น ต่อนายทะเบียนภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับสมาชิกใหม่หรือมีการเปลี่ยนแปลง

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕

มาตรา ๒๓ ให้สมาคมการค้าจัดทำงบดุลอย่างน้อยครั้งหนึ่งทุกรอบสิบสองเดือน อันจัดว่าเป็นรอบปีในทางบัญชีของสมาคมการค้านั้น

งบดุลนั้นต้องมีรายการแสดงจำนวนสินทรัพย์และหนี้สินของสมาคมการค้า กับทั้งบัญชีรายรับรายจ่าย งบดุลต้องทำให้แล้วเสร็จและจัดให้มีผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติต่อที่ประชุมใหญ่ของสมาคมการค้าภายในกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่สิ้นปีการบัญชี

มาตรา ๒๔ ให้สมาคมการค้าจัดทำรายงานประจำปี แสดงผลการดำเนินกิจการของสมาคมการค้าเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ในคราวที่เสนองบดุล และให้ส่งสำเนารายงานกับงบดุลไปยังนายทะเบียนภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่มีการประชุมใหญ่

มาตรา ๒๕ การแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมการค้าจะกระทำได้อีกแต่โดยมติของที่ประชุมใหญ่ และต้องนำไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ แต่ถ้านายทะเบียนเห็นว่าการแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับนั้นขัดต่อวัตถุประสงค์ของสมาคมการค้า

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๘

หรือขัดต่อกฎหมาย ห้ามมิให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนการแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับนั้น

ถ้านายทะเบียนไม่รับจดทะเบียนการแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับให้นำมาตรา ๑๐ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ การตั้งกรรมการหรือการเปลี่ยนตัวกรรมการของสมาคมการค้า ต้องนำไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันตั้งหรือเปลี่ยนตัวกรรมการ

ถ้านายทะเบียนเห็นว่าผู้ได้รับการตั้งให้เป็นกรรมการนั้นเป็นผู้ซึ่งไม่ฐานะสมควรหรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าอาจเป็นภัยต่อเศรษฐกิจความมั่นคงของประเทศ หรือต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน นายทะเบียนมีอำนาจจะไม่รับจดทะเบียนผู้นั้นเป็นกรรมการของสมาคมการค้า

มาตรา ๓๑ ผู้ใดประสงค์จะขอตรวจหรือคัดเอกสาร หรือขอให้คัดและรับรองสำเนาเอกสารเกี่ยวกับสมาคมการค้า ให้ยื่นคำขอตามแบบที่นายทะเบียนกลางสมาคมการค้ากำหนด

มาตรา ๓๒ เมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการ กรรมการหรือสมาชิกของสมาคมการค้ากระทำการใด ๆ อันอาจเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศ หรือต่อความสงบเรียบร้อย

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕

หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่ง
เป็นหนังสือให้คณะกรรมการ กรรมการหรือสมาชิกนั้นระงับ
หรือจัดการแก้ไขการกระทำนั้นภายในระยะเวลาที่นายทะเบียน
กำหนด

มาตรา ๓๓ เมื่อสมาคมการค้ากระทำการอันเป็นการ
ฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้กรรมการทั้งคณะหรือ
เป็นรายบุคคลออกจากตำแหน่งได้ ในกรณีเช่นนี้ คณะกรรมการ
หรือกรรมการนั้นไม่มีสิทธิเป็นกรรมการสมาคมการค้าอีก เว้น
แต่จะพ้นกำหนดสามปีนับแต่วันที่ถูกรัฐมนตรีสั่งให้ออกจาก
ตำแหน่ง

มาตรา ๓๔ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าสมาคมการค้าจะ
ดำเนินการไม่ชอบด้วยกฎหมายหรืออาจเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ
ความมั่นคงของประเทศ หรือต่อความสงบเรียบร้อย หรือ
ศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเป็น
หนังสือให้สมาคมการค้านั้นแจ้งวันเวลาประชุมทุกคราวมาให้
นายทะเบียนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน ในกรณีเช่นนี้
ให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปฟังการ
ประชุมได้

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕

สมาคมการค้าใดไม่แจ้งวันเวลาประชุมตามคำสั่งของนายทะเบียน ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้สมาคมการค้านั้นงดการประชุมได้ครั้งหนึ่งไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนสั่ง

ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งให้งดการประชุม ให้นำมาตรา ๑๐ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๕ ถ้าที่ประชุมใหญ่ของสมาคมการค้าลงมติอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายหรือข้อบังคับของสมาคมการค้า เมื่อสมาชิกคนหนึ่งคนใดหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอ ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนมตินั้นได้ แต่ในกรณีที่สมาชิกร้องขอให้เพิกถอนนั้น ให้กระทำภายในกำหนดสามสิบวันแต่วันที่ได้ลงมตินั้น

มาตรา ๓๖ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้เลิกสมาคมการค้าได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อปรากฏว่าการกระทำของสมาคมการค้าผิดต่อกฎหมาย หรือเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศ หรือต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๒) เมื่อสมาคมการค้าปฏิบัติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๔

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕

(๓) เมื่อสมาคมการค้าปฏิบัติการณ์เป็นการฝ่าฝืน
มาตรา ๒๒ และการกระทำนั้นเป็นการเสียหายอย่างร้ายแรง

(๔) เมื่อสมาคมการค้าไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไป
หรือหยุดดำเนินกิจการตั้งแต่สองปีขึ้นไป

(๕) เมื่อปรากฏว่าสมาคมการค้าให้ หรือยอมให้
บุคคลอื่นซึ่งมิใช่กรรมการดำเนินกิจการในหน้าที่ของกรรมการ

กรรมการของสมาคมการค้าที่รัฐมนตรีสั่งให้เลิกตาม (๑)

(๒) (๓) หรือ (๕) ผู้ใดซึ่งมีส่วนในการกระทำอันเป็นเหตุ
ให้สมาคมการค้าอันนั้นถูกรัฐมนตรีสั่งให้เลิก ไม่มีสิทธิเป็น

กรรมการสมาคมการค้าอีก เว้นแต่จะพ้นกำหนดสามปีนับแต่
วันที่รัฐมนตรีสั่งให้เลิกสมาคมการค้าอันนั้น

หมวด ๕

การเลิกสมาคมการค้า

มาตรา ๓๗ สมาคมการค้าย่อมเลิกด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง
ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีข้อบังคับกำหนดให้เลิกในกรณีใด เมื่อมีกรณี
นั้น

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕

- (๒) ถ้าตั้งโดยมีกำหนดเวลา เมื่อสิ้นกำหนดเวลานั้น
- (๓) เมื่อที่ประชุมใหญ่ลงมติให้เลิก
- (๔) เมื่อล้มละลาย
- (๕) เมื่อรัฐมนตรีสั่งให้เลิกตามมาตรา ๓๖

ให้สมาคมการค้าที่เลิกตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่เกิดมีเหตุที่ทำให้เลิก

มาตรา ๓๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐ วรรคสาม เมื่อสมาคมการค้าใดเลิกไป เพราะเหตุใดเหตุหนึ่งตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓๗ ให้นายทะเบียนเพิกถอนใบอนุญาตและขจัดชื่อสมาคมการค้านั้นออกจากทะเบียน ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสมาคมการค้านั้นคงดำเนินการต่อไปได้เพียงพอเท่าที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชีเท่านั้น

มาตรา ๓๙ การชำระบัญชีสมาคมการค้าซึ่งเลิกตามมาตรา ๓๗ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อันว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วน จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๐ เมื่อได้ชำระบัญชีแล้ว ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใดจะแบ่งให้แก่สมาชิกของสมาคมการค้าไม่ได้ ทรัพย์สินทั้งนั้นจะต้องโอนไปให้แก่บุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยว

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๘

กับการกุศลสาธารณะตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับของสมาคมการค้า หรือถ้าไม่ได้ระบุไว้ก็ให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมใหญ่ว่าจะโอนไปให้แก่นิติบุคคลใดที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการกุศลสาธารณะ ในกรณีนอกจากที่กล่าวมาแล้ว ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของรัฐ

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ หรือมาตรา ๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๒ ผู้ใดเป็นสมาชิกของสมาคมการค้าที่มีได้รับอนุญาตตามมาตรา ๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๔๓ สมาคมการค้าใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๔๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าสิบบาทจนกว่าจะได้จัดการแก้ไขให้ถูกต้อง

มาตรา ๔๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าสิบบาทจนกว่าจะเลิกใช้

มาตรา ๔๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๒๔ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ วรรคสี่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๔๗ สมาคมการค้าใดไม่ยอมให้สมาชิกตรวจสอบกิจการและทรัพย์สินของสมาคมการค้านั้นตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๔๘ สมาคมการค้าใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๔๙ กรรมการของสมาคมการค้าผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ หรือกระทำการอันเป็นการผิดวัตถุประสงค์ของสมาคมการค้าและการกระทำนั้นเป็นภัยต่อเศรษฐกิจความมั่นคงของประเทศ หรือต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

มาตรา ๕๐ สมาคมการค้าใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ หรือมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕

มาตรา ๕๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตาม
มาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง ต้อง
ระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๕๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๓ หรือยังขึ้นเป็นกรรมการ
หรือสมาชิกของสมาคมการค้าที่เลิกตามมาตรา ๓๗ หรือตาม
มาตรา ๕๕ วรรคสามแล้ว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี
หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๓ สมาคมการค้าใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๗ วรรคสอง
หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน
หนึ่งพันบาท

มาตรา ๕๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๐ ต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๕ บรรดาสมาคมที่ได้จดทะเบียนเป็นสมาคม
ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อยู่ก่อนวันที่พระราช-
บัญญัตินี้ใช้บังคับ อันมีลักษณะหรือวัตถุประสงค์อย่างเดียวกับ
สมาคมการค้า หากประสงค์จะเป็นสมาคมการค้าตาม

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๘

พระราชบัญญัติ^๕นี้ต้องขออนุญาตเป็นสมาคมการค้าภายในกำหนด
เก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติ^๕นี้ใช้บังคับ และเมื่อได้รับ
อนุญาตให้เป็นสมาคมการค้าตามพระราชบัญญัติ^๕นี้แล้ว ให้นาย
ทะเบียนสมาคมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์^๖จัดชื่อ
สมาคม^๕นี้ออกเสียจากทะเบียนสมาคม

บรรดาทรัพย์สินและหนี้สินของสมาคมที่มีลักษณะหรือวัตถุประสงค์
ที่ประสงค์อย่างเดียวกับสมาคมการค้าที่ได้รับอนุญาตและจด
ทะเบียนเป็นสมาคมการค้าตามพระราชบัญญัติ^๕นี้ ให้โอนมาเป็น
ของสมาคมการค้าที่ได้จัดตั้งขึ้นใหม่

ถ้าสมาคมที่มีลักษณะหรือวัตถุประสงค์อย่างเดียวกับ
สมาคมการค้าที่ได้จดทะเบียนเป็นสมาคมตามประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ ไม่ขออนุญาตเป็นสมาคมการค้าตามพระราช
บัญญัติ^๕นี้ ภายในกำหนดเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่า
เป็นอันเลิก และให้นายทะเบียนสมาคมตามประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์^๖จัดชื่อสมาคม^๕นี้ออกเสียจากทะเบียนสมาคม

ถ้าสมาคมไม่พอใจในคำสั่งของนายทะเบียนตามประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์^๖ที่ให้จัดชื่อออกจากทะเบียนสมาคม
ก็มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ โดยยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อ

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๘

รัฐมนตรี ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง
 คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่ยุติ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

ค่าธรรมเนียม

(๑) คำขอ	ฉบับละ ๒ บาท
(๒) ใบอนุญาตสมาคมการค้า	ฉบับละ ๕๐๐ บาท
(๓) ใบแทนใบอนุญาตสมาคมการค้า	ฉบับละ ๕๐ บาท
(๔) การจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติม ข้อบังคับ หรือการจดทะเบียนตั้ง หรือเปลี่ยนแปลงกรรมการ	ครั้งละ ๕ บาท
(๕) การขอตรวจหรือคัดเอกสาร	ครั้งละ ๕ บาท
(๖) การขอให้คัดและรับรองสำเนา เอกสาร	ฉบับละ ๒๐ บาท

เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๓๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ เมษายน ๒๕๐๘

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในเวลานี้ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยสมาคมการค้าโดยเฉพาะ สมาคมการค้าต่าง ๆ ที่มีอยู่ได้จดทะเบียนเป็นสมาคมธรรมดาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่วัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการของสมาคมการค้าย่อมแตกต่างกับสมาคมธรรมดาเป็นอันมาก และสมาคมการค้าย่อมมีอิทธิพลสำคัญเกี่ยวกับการค้าและเศรษฐกิจของประเทศ และอาจดำเนินการอันทำให้เกิดความปั่นป่วนแก่ตลาดการค้าหรือตลาดการเงินทั้งในประเทศและนอกประเทศ หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนการครองชีพของประชาชนได้ จึงเป็นการสมควรที่จะแยกสมาคมการค้าออกจากสมาคมธรรมดา และวางระเบียบในการจัดตั้ง กำหนดขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินกิจการของสมาคมการค้า และการควบคุมการดำเนินงานของสมาคมการค้า ทั้งกำหนดข้อห้ามมิให้สมาคมการค้าดำเนินการใด ๆ อันจะเป็นผลกระทบกระเทือนการค้า เศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ ตลอดจนกำหนดวิธีการลงโทษสมาคมการค้าเมื่อดำเนินการอันผิดกฎหมาย รวมทั้งการสั่งยุบเลิกสมาคมการค้า จึงเป็นการสมควรที่จะตรากฎหมายว่าด้วยสมาคมการค้าขึ้นโดยเฉพาะ